

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi polji. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 fl. 60 kr., za pol leta, 1 fl. 80 kr. za četrt leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 fl. 20, za pol leta 2 fl. 20 kr., za četrt leta 1 fl. 15 kr. nov. dn.

V Ljubljani v sredo 19. novembra 1862.

Čujte, gospodarji! goveja kuga nam žuga.

Slišali smo, da je v tržaški mestni mesnici te dni več volov poginilo za govejo kugo. Pravijo, da ti voli so bili v Trst prignani iz Reke, kamor so prišli ali iz vojaške granice ali pa iz Turčije, ktero pot pa — nam ni še na drobno znano.

Ako je tedaj res, da so oni voli poginili za govejo kugo, je očitno, da nam žuga grozna nevarnost, najbolj vam Primorcom, ki po tem takim kugo že imate v svoji deželi, pa tudi nam Krajncem, ki smo na meji vaši.

Ker je ni grozovitiše kuge kakor je ta, ne smemo čakati, da že gorí pri sosedu, ampak že od delec je treba se na vso moč zavarovati, da se plamen ne razširi dalje.

„Novice“, ki so to novico zvedile, si za svojo dolžnost spoznajo, vas gospodarje vse: po Reškem, Tržaškem, Istrijskem, Goriškem, Krajnskem, pa tudi Štajarskem in Hrvaškem resno opomniti, da nam velika nevarnost žuga.

Vlada in nji podložne ces. okrajne gosposke bojo vse storile, da se zatara kuga, kjer je že, in pa da se odvrne od drugih krajev, kjer je še ni.

Da ji je to mogoče, moramo vsi ji pomagati in zvesto ubogati vse, kar zapoveduje, pa zraven moramo še sami vse storiti, da se nam ne zatrosi ta kuga v naše hleve.

Povemo Vam danes v naglici to-le:

Goveja kuga ni domača bolezen, ampak ptujka je, ki je domá v štepah (pušavah) evropske in azijske Rusije; zlasti okoli črnega morja je nje domovina. Tù se po neznanih vzrokih pri goveji živini izcimlja ta bolezen, — ko pa je enkrat se začela, se širi od goveda do goveda iz enega kraja do drugega, iz dežele do dežele, iz države do države in gré po celem svetu. Bravcom našim je znano, da imajo to kugo poslednje leta na Poljskem, Ogerskem, Marskem, Českem itd. Tje je prišla iz zgornjih krajev, nam pa žuga od spodnjih.

Kužnino to pa ne trosi samo vsaka bolna živina po sapi na 20 do 30 stopinj delec, če pa je veter, jo pa žene še dalje, ampak ta kužnina se drži tudi krvi, scavnice, blata živinskega, se drži mesa, kože, rogov, parkljev in vseh delov živinskih — se prime obleke človeške, ki je pri taki živini bil ali se dotaknil kakošne njene kužne reči, — se prime tudi dlake druge živali itd. In tako je sto potov, po katerih se ta morivka širi. Zato je očitno, kako lahko živinski barantači, mesarji, usnarji, živinozdravniki, konjederci in drugi занесеjo kugo v zlo daljne kraje.

Do predlanskega se je mislilo, da goveje kuge ne naleze nobena druga živina, al na Ogerskem in Českem so skušnje novjših časov učile, da tudi ovác se kuga prime. Zato žuga tudi drobnici nevarnost.

Ta bolezen se prav po tatinsko pritepe; živina, ki je našla bolezen, zboli očitno še le čez 4 ali 7 dni. V začetku so znamenja njene podobne drugim boleznim; živina

postane žalostna, pobesi glavo, pokašljeje po malem, včasih še rada je, prežvekava še tudi izprva, zdeha se ji večkrat, s zobmi škriplje, hrbet kviško grbi; oči se ji svetijo, blato je izprva suho, zapečeno, dlaka se ji šetini, huda mrzlica jo prime, iz oči ji začno solze teči („živina se joka“ — pravijo) — potem pa jo driska napade, in to je poglavitno znamenje te bolezni, zato jo nekteri zdravniki „kolero živinsko“ imenujejo.

Zdravila ni nobenega zoper to bolezen. Darila, ko so jih razpisale vlade (holandska vlada 80.000, avstrijska 30.000, pruska 10.000 gold.) tistemu, ki znajde zdravilo, še nobeden ni dobil.

Vsa pomoč obstaja tedaj v dveh poglavitnih rečeh; prva je: ubraniti, da se kuga v naše dežele ne pritepe, in druga, da se brž zatara, ako se je v kako deželo vendar zatrosila.

Zato pomagajmo vsi gosposkam, da se vse vse natančno stori, kar zapoveduje; bodi naj vsak policaj za-se, da se tako imenovane policijske sredstva zvesto spolnujejo.

Lože je ogenj odvrniti, kakor pogasiti ga, kadar že gorí.

Zato pozor, gospodarji!

Nekaj o čbelarstvu.

V 45. listu letošnjih „Novic“ str. 379, A. M. iz kanalske doline želi pozvediti, kako bi se pri čbelah roparcam zamoglo v okom priti. Na to odgovori neki skušen čbelar tako-le:

Čbele gredo na rop, le kadar paše nimajo, to je spomladi, preden se paša začne, in v jeseni, kadar paša nehava. Spomladi ne storijo dosti škode, v jeseni so silnejše, ker so site in veliko boljši méd diši iz čbelnjakov.

Roparce niso vselej iz ptujih čbelnjakov, ampak večkrat iz domačega, vendar so iz ptujih čbelnjakov roparce veliko hujše kakor iz domačega, posebno tistim, kateri imajo malo panjev, blizo pa so čbelnjaki z velikim številom panjev.

Da se roparce odvrnejo in čbele ohranijo, je najprvo potrebno to-le:

Čbelar naj dobro pazi, da nima v svojem čbelnjaku nobenega panja brez matice. Brez matice so pa največkrat izrojenci, ker se njim zgubi matica na prašenji, zato naj čbelar skrbno gleda pred in med ajdovim cvetjem, ali vsi zrojenci nosijo obnožje. Če zapazi, da kaki panj hira in peša in se prav pridno ne obnaša, naj ga odpre in pogleda, ali ima kaj zalege ali nič, in če je nima, naj ga na drugi panj navezne. Ako pa samega pusti, bo sicer malo medú nanesel, satovja pa ne bo nič zalotal; ko paša pojenja, pridejo roparce, ker pa tak opešan panj ima le malo čbel, se ne more dosti braniti; kmalo ga premagajo in mu vès méd poberejo. Roparce, ko en panj sprazniijo, tudi sosedo napadajo z veliko močjo, tako da jih v kratkem premagajo in njim vse poberejo. Čbelar naj tedaj dobro na to pazi, da nobenega panjù ne bo imel v čbelnjaku brez matice.

*) Glejte v današnjem „Oglasniku“ razglas c. k. vlade krajnske. Vred.